

Pericopa VaYeṭe - „Când Rahel îl născuse pe Iosef” (Geneza 30:25) [anul 5785]

Nașterea lui Iosef este perioada în care Iacov decide să se întoarcă acasă: „Și a fost, când Rahel îl născuse [deja] pe Iosef, că Iacov i-a spus lui Lavan, dă-mi drumul să mă întorc către locul meu și la țara mea” (Geneza 30:25).

De ce a decis tocmai după nașterea lui Iosef și de ce Toraua a găsit de cuviință să ne-o împărtășească? Comentatorii discută această chestiune. Rași merge în urma înțelepților și explică că Iacov putea să se confrunte cu Esav doar când Iosef există: „După cum a prorocit profetul Obadia „Casa lui Iacov va deveni un foc, casa lui Iosef o flacăra, iar casa lui Esav va fi miriștea” (1:18). Foc fără flacăra nu poate fi stăpânit de departe, așa că după nașterea lui Iosef Iacov a crezut în Dumnezeu și a vrut să se întoarcă”.

Mulți dintre comentatorii „textuali” interpretează altfel, textual: deoarece s-au împlinit cei șapte ani de muncă pentru Rahel, iar acum Iacov nu-i datorează lui Lavan nimic. Însă dacă acceptăm această interpretare, ar fi trebuit ca Iacov să lege perioada cu terminarea celor șapte ani de muncă și nu cu nașterea lui Iosef care s-a petrecut după aceea. Legătura pe care o face Iacov cu nașterea lui Iosef și nu cu terminarea celor șapte ani de muncă, arată că aceasta i se părea cel mai important fapt.

Ca să înțelegem decizia lui Iacov de a se întoarce acasă, trebuie să analizăm cauzele plecării lui la Haran. Ambii săi părinți îi poruncesc să meargă în Haran. Prima este Rebeca, care se temea de Esav. Deoarece aceasta era cauza plecării lui la Haran, el trebuie să rămână acolo „până se va potoli furia fratelui tău împotriva ta și uită ce i-ai făcut; apoi voi trimite și te voi aduce de acolo” (Geneza 27:45). După ordinul Rebecăi, Iacov se va putea întoarce din Haran după ce furia lui Esav va trece și el se va comporta ca unul care uitase ce i-a făcut Iacov cu binecuvântările. Atunci ea va trimite pe cineva, fiindcă Iacov nu poate ști acolo când s-a potolit Esav.

Isaac de asemenea i-a poruncit lui Iacov să meargă în Haran: „Ridică-te, mergi la Padan-Aram, la casa lui Betuel, tatăl mamei tale și ia-ți de acolo soție, dintre fiicele lui Lavan, fratele mamei tale. Și Dumnezeul Atotputernic să te binecuvânteze, să te facă roditor, să te înmulțească ... ca să moștenești țara pribegiilor tale, pe care i-a dat-o Dumnezeu lui Avraham” (Geneza 28:2-4). Iacov trebuie să fie urmașul lui Avram ca să moștenească țara. Pentru asta trebuie să-și ia o soție și calea era deja liberă după ce Avraham și-a trimis robul ca să-i aducă o soție lui Isaac din Haran. Și în chestiunea aceasta, Isaac procedează ca și tatăl său. Iacov trebuia să se întoarcă după ce va întemeia o familie.

Iacov nu pleacă la Haran din porunca Rebecăi, ci doar după ce îi poruncește Isaac. Acesta apare la sfârșitul pericopei Toldot. Rebeca îi poruncește lui Iacov să fugă în Haran, însă el nu reacționează. Atunci Rebeca disperată

apelează la Isaac, iar Isaac îi poruncește să plece în Haran și el pleacă.

Iar povestea întoarcerii lui Iacov în țară dovedește că Iacov n-o ascultă pe mama lui. Rebeca încă nu l-a chemat înapoi. Ca să vadă dacă Esav mai este furios pe el, la începutul pericopei VaYiṣlah el trimite soli la Esav să vadă dacă mai este supărat. Dacă auzea de la Rebeca, nu mai era nevoie să trimită olacii cu daruri. Poruncile ei nu sunt îndeplinite nici la plecare, nici la întoarcere.

Însă pare că și porunca lui Isaac el n-o îndeplinește complet. El găsisse o soție imediat după ce a ajuns acolo și trebuia să revină așa cum a procedat robul lui Avraham după ce a găsit-o pe Rebeca. Este adevărat că Iacov a fost obligat să lucreze 14 ani, însă el a cerut să plece doar după ce s-a născut Iosef.

Poate că Iacov și-a închipuit că pentru îndeplinirea misiunii nu este de ajuns cununia, ci doar după nașterea fiului a îndeplinit binecuvântarea de înmulțire a seminției. Acuma când are o soție și un fiu, poate să se întoarcă acasă. Mai pare că Iacov a așteptat nașterea lui Iosef, fiindcă Rahel este soția sa iubită, cea adevărată. Aceasta a fost atitudinea lui de-a lungul întregii căsătorii până la moartea Rahelei. Aceasta se remarcă în diferite versete din Tora, cea mai semnificativă fiind probabil: „Știți că doi [fii] mi-a născut soția mea” (Geneza 44:27). Marele comentator Ramban (Nahmanides) ne explică acest verset: „De la soția pe care am luat-o din voința mea mi s-au născut doar doi și i-am iubit parcă numai ei erau, iar ceilalți îmi sunt ca copiii de concubine. Căsătoria cu Lea este pentru Iacov un fel de accident, iar Rahel a fost cea cu care el a întemeiat o familie.

Această interpretare distinge plecarea la Haran cam altfel. Nu este vorba despre o evadare pripită, ci despre ridicarea drapelului de construire a temeliiilor poporului evreu în țara sa. Așa trebuie să fie și așa este de-a lungul istoriei: când poporul evreu stă în fața unei prăpăstii, își adună puterile și construiește ceva și mai mareț. Doar exemple recente: în urma groaznicului holocaust, supraviețuitorii au contribuit cel mai mult la înființarea statului Israel.

[Așa cum în urma evadării lui Iacov din fața lui Esav s-au născut cele 12 triburi și s-au consolidat temeliiile poporului evreu, așa trebuie ca noi după fiecare impas major să întemeiem ceva nou în favoarea poporului evreu.](#)